

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija

Vår dato:

25.04.2022

Vår ref.:

2022/2023

Deres dato:

Deres ref.:

REINBEITEDISTRIKT 9
c/o Nils Arvid Guttorm Hillagurra
9845 TANA

Saksbehandler, innvalgstelefon
Andreas Vikan Røsæg, 77642117

Avslag på søknad om skadefelling på gaupe i området Álggašvárri – Tana kommune

Vi viser til deres søknad datert 31.3.2022, og til muntlig avslag og videre dialog om skadesituasjonen i området Álggašvárri–Sommarneset. Statsforvalteren fatter slikt

– Vedtak –

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 bokstav b, jf. forskrift om forvaltning av rovvilt § 9, jf. §§ 13, 1 og 3 avslår Statsforvalteren søknad om skadefelling av gaupe i området Álggašvárri i Tana kommune.

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29 samt rovviltforskriften § 18 tredje ledd. En eventuell klage skal fremsettes for Statsforvalteren i Troms og Finnmark jf. forvaltningsloven § 32.

Søknaden

Reinbeitedistrikt 9 Čorgaš, søkte om skadefellingstillatelse på en gaupe i området Álggašvárri. Dette etter gaupas herjinger i flokken. Distriktet ber om at Statsforvalteren ved behandling av søknaden særlig tar hensyn til reindriften fra søkers ståsted:

a) Områdets betydning som beite er den viktigste faktoren. Distriktet har måttet oppholde seg i området på grunn av vanskelige beiteforhold. Dette er Statsforvalteren gjort kjent med ved flere anledninger.

Området er sårt tiltrengt som beiteområde, distriktet vil ikke risikere å måtte forlate området pga. rovdynenes herjinger, på tross av at distriktet allerede har mistet nærmere 40 dyr til to tilfeller med gaupe tidligere i vinter.

b) Skadens omfang og utvikling fra det inntrufne er at distriktet registrerer gaupes ferdsel i området, og reinsdyrene er urolige i området.

c) Potensialet for fremtidige skader er distriktets frykt. Distriktet har ikke ytterligere dyr å miste til rovdynene, og utfordringer med belastningen for dyrene er at drektige simler kan miste kalve. Distriktet tenker også med erfaring fra i vinter med de to forliggende gaupefellingene, om dette var årsaken til at flokken unngikk området i førjulstiden, og frykten er at dette vil være tilfelle også til senhøst i år om denne gaupen ikke tas ut.

d) Distriktet skriver at muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak er klart til stede, men at dette medfører en ekstra belastning og merarbeid, og det er arbeidskrevende nok å holde flokken i ro, og gjete den slik at den kan nyttiggjøre seg av beitet i området. Dette har distriktet gjennom hele vinteren forsøkt å gjøre gjennom forebyggende midler, uten å ha lyktes i særlig grad.

Distriktet viser til at det i Rovbase er registrert gaupe i området Nervei. Dette er området distriktet skal flytte igjennom mot sommerbeiteområdet, og det er en kjempebelastning.

Lovgrunnlaget

Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b, jf. rovviltforskriften § 13, jf. også § 4 første ledd bokstav h og § 9. Vedtak om skadefelling kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse.

I brev av 15.2.2022 om *Kvote for betinget skadefelling av gaupe 2022*, ble Statsforvalteren i Troms og Finnmark gitt myndighet til å vurdere betinget skadefelling, innenfor en kvote på tre gauper i tidsrommet 16.2.2022 – 31.5.2022. Denne kvoten er belastet med to dyr. Søknader om skadefelling av gaupe behandles av Statsforvalteren innenfor den rammen som er satt av rovviltnemnda og Miljødirektoratet, jf. rovviltforskriften § 9 første ledd. Føringerne i forvaltningsplanen for rovvilt tillegges vekt, og felling kan bare gjennomføres om det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Bestemmelsens andre ledd bokstav a til d slår fast at det skal tas særlig hensyn til:

- områdets betydning som beitemark
- skadenes omfang og utvikling
- potensialet for fremtidige skader
- muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

En skadefellingstillatelse skal være rettet mot bestemte skadegjørende individ, og vedtaket skal være begrenset i tid, rom og antall dyr.

For informasjon om rammer, målsettinger og organisering av forvaltning av rovvilt, se forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013, kapittel 3.

Bestandssituasjonen for gaupe

I 2021 fant Rovdata at det var 6 familiegrupper i Troms og Finnmark, hvorav to i Finnmark.

I 2022 er det registrert avgang på 3 voksne hannauger i Troms og Finnmark. I 2021 ble det registrert en avgang på 8 gauper i Troms og Finnmark, derav tre voksne, hvorav en hunn i Finnmark. Blant de fem i Troms var det tre voksne, hvorav to hunndyr. I 2020 var det en avgang på 6 gauper, fire i Finnmark og to i Troms. De to i Finnmark var voksne hunner. Blant de fire i Finnmark var det tre voksne hvorav en hunn. Region 8 har altså en kjent avgang på seks voksne hannauger siden 1.1.2020.

For å beregne antall gauper i bestanden tas det utgangspunkt i antall familiegrupper. Omregningsfaktorene som brukes er 6,24 ($\pm 0,73$ SE) for nordlig reinsdyrområde og 6,14 ($\pm 0,44$ SE) for sørlig reinsdyrområde (Andrén m.fl. 2002, Andersen m.fl. 2003). Sørlig reinsdyrområde regnes i denne sammenheng nord til og med Lenvik, Balsfjord og Målselv, mens nordlig reinsdyrområde regnes nordover fra Karlsøy, Tromsø, Lyngen og Storfjord.

Scandlynx har utviklet en modell for å beregne gaupebestandens utvikling over tid (Nilsen m.fl. 2011). Ny metodikk for å registrere familiegrupper som danner data for denne modellen blir beskrevet i Brøseth og Tovmo (2013). Når bestanden ligger rundt bestandsmål, tyder estimatene fra modellen på at bestanden skal holdes stabil ved å høste 0,43 voksne hunndyr per familiegruppe, totalt 1.27 dyr per familiegrupper (Nilsen m.fl. 2011).

Prognose for antall familiegrupper med gaupe i region 8 i 2022, gitt på bakgrunn av informasjon som var tilgjengelig i etterkant av kvotejakta i 2021 viser at det mest sannsynlig vil være 8,2 familiegrupper i 2022, med 75 prosent usikkerhetsintervall mellom 5,0 og 11,4 familiegrupper. Etter kvotejakta 2021 er det felt 4 gauper i region 8, en voksen hunn i Kvænangen, en voksen hann i Porsanger og to voksne hanner i Tana.

Statsforvalterens vurderinger

I vinter er det ved skadefelling felt to hanngauper i distriktets beiteområde. Dagen etter at den siste av disse ble felt, den 25.3.2022, dokumenterte SNO ferskt spor avsatt etter at hanngaupa ble skutt på Tjeldneset. Sporet gikk østover, kom ned fra Álggašvárri, over Tanaelva og opp Rødberget. Statsforvalteren pratet med distriktet 28.3.2022, samme dag som søknaden er datert. Statsforvalterens svar var at vi ikke ga skadefellingstillatelse per dato, det var ikke dokumentert gaupeskade etter siste felling. Statsforvalteren og distriktet var igjen i dialog 6. april. Distriktet ønsket et formelt vedtak de kunne klage på.

Den 31.3.2022, ble det undersøkt ett kadaver, dette ble vurdert til ukjent usikker. Den 7.4 undersøkte SNO fire kadaver, hvorav ett fikk vurderingen antatt drept av gaupe, og de tre resterende ukjent/usikker. Den 18.4. ble et undersøkt kadaver satt til antatt drept av gaupe, enda et gaupedrept kadaver ble funnet 21.4.2022. Det er altså dokumentert/antatt at gaupe har drept tre rein den måneden som nå har gått etter siste skadefelling.

Skadeområdet ligger i B-området for gaupe og Statsforvalteren vurderer at gaupa som volder skade, med stor sannsynlighet i veldig liten grad benytter seg av A-området. Nærmeste A-område ligger ca. 35 km unna i luftlinje, og med bakgrunn i topografi og kjennskapen til gaupene i området finner vi det lite sannsynlig at den bruker store arealer i A-område.

Per dato er hovedflokken av rein flyttet ut mot kalvingsland, noen rein lot seg ikke flytte, og distriktet er bekymret for at disse nå blir tatt av gaupe.

Før det gis skadefelling, skal andre mulige tiltak være utprøvd. Skadefelling skal være siste alternativ.

Etter naturmangfoldloven § 1 og § 5 er det et mål at gaupa og dens genetiske mangfold ivaretas på lang sikt, og at gaupe forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid veies opp mot andre viktige samfunnsinteresser jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært

eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Statsforvalteren ønsker å nå bestandsmålet for gaupe med lavest mulig skadepotensial på sau og rein, jf. rovviltforskriften § 6.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet.

Årlige rapporter fra Rovdata som Bestandsovervåking av gaupe 2021 – Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia nr. 2 2021 og NINA Rapport 2011, Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2021, har bidratt til god kunnskap om gaupas bestandssituasjon, og om hvilken effekt en felling vil ha på bestanden.

Forskning utført av Scandlynx har gitt mye kunnskap om gaupas overlevelse og reproduksjon, arealbruk og drapstakt på beitedyr, blant annet gjennom NINA minirapport 450, Gaupe og jerv i Troms og Finnmark, Statusrapport Scandlynx 2012–2013, og NINA rapport 1200, Gaupe og jerv i reinbeiteland, Sluttrapport for Scandlynx Troms og Finnmark 2007–2014.

Om bestandsmålet for gaupe er nådd måles i gjennomsnittlig antall registrerte familiegrupper de tre siste år.

Statsforvalteren forsøker å føre en tydelig differensiert forvaltning av gaupe. Det er ikke lett. Forskning har vist at de aller fleste gauper i regionen bruker både gaupeprioriterte og beitedyrprioriterte områder. Av 45 helårsområder til 23 forskjellige voksne radiomerkede gauper var ingen utelukkende innenfor gaupesonen (NINA rapport 1200). Tamrein er det viktigste byttedyret for gaupe i Nord-Skandinavia. Alle gauper som har tilgang til rein, og som ikke samtidig har tilgang på rådyr, dreper rein (NINA rapport 1200). Kort oppsummert betyr dette at gaupe der det er tamrein utgjør et skadepotensial, og det betyr at effektivt uttak av alle gauper som utgjør et skadepotensial raskt ville utryddet gaupe fra region 8.

Ved avgjørelse om avslag på søknad om skadefelling legger Statsforvalteren avgjørende vekt på at skadefelling i dette og tilsvarende tilfeller ikke er forenlig med opprettholdelse av en gaupebestand i regionen. Området er viktig beiteområdet for rein, men det er ikke hoved-kalvingsområde. Dokumentert skadeomfang er vesentlig, men ikke tiltagende. Potensialet for videre skader er på kort sikt begrenset, da hovedflokken er flyttet fra området. På lengre sikt er dette også beiteområde for sau, og det vil være viktig høstbeiteområde for rein.

Vi har et godt kunnskapsgrunnlag jf. naturmangfoldloven § 8. Føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 kommer dermed ikke til anvendelse. Statsforvalteren vurderer at avslag på søknad om skadefelling av gaupe ikke vil påvirke økosystemet nevneverdig, jf. naturmangfoldloven § 10.

Når det gjelder naturmangfoldloven § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder har Statsforvalteren lagt til grunn at rovviltneemnda gjennom forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013, med sin geografiske differensiering har ivaretatt de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12.

Naturmangfoldloven § 11 sier at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver. Statsforvalteren vurderer at det ikke er relevant å vurdere dette i denne saken som gjelder skadefelling av gaupe.

Konklusjon

Statsforvalteren avslår søknaden om skadefelling. Vi har vektlagt registrert bestandssituasjon for gaupe i Finnmark og i region 8. Vi har videre vektlagt at den dokumenterte skadesituasjonen ikke er tiltagende, og at det akutte skadepotensialet er redusert etter at hovedflokken er flyttet fra området og til kalvingsområdene. Skadefelling i dette og tilsvarende tilfeller ville gjort at målet i naturmangfoldloven § 5 ble fraveket, jf. rovviltforskriften § 4, om bestandsmål for gaupe.

Med hilsen

Iris Rita Hallen
leder for seksjon vilt og motorferdsel

Andreas Vikan Røsæg
Seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent